

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

GIDANI KORU
SOFRANA SAHİP ÇIK

ACELE

Sayı : E-21817801-320.03.02-2337103

Konu : Domates, Biber ve Kabak Tohumlarının
İthalat Kontrolleri

TİCARET BAKANLIĞINA
(İthalat Genel Müdürlüğü)

Pospiviroid cinsi içerisinde yer alan bazı viroidler, *Begomovirus* cinsi içerisinde yer alan *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV) ve *Tobamovirus* cinsi içerisinde yer alan *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV) son dönem içerisinde dünyada hızlı yayılışı sebebiyle önem kazanmaya başlamıştır. Bahsekonu etmenlerin ülkemize bulaşmasını önlemek amacı ile ithalatta analiz uygulamalarının başlatılmasında fayda görülmüştür.

Ayrıca *Begomovirus* cinsi içerisinde yer alan *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV), Cucurbitaceae familyası üyelerinden **Hıyar** (*Cucumis sativus*), **Kavun** (*Cucumis melo*), **Bal kabağı** (*Cucurbita moschata*) başta olmak üzere, Solanaceae familyasından **Domates** (*Solanum lycopersicum*) ve **Biber** (*Capsicum annuum*) gibi fazla sayıda konukçuya sahip bir virüstür. Ayrıca kabakta tohumla taşındığına ilişkin yayın bulunmaktadır. Çok sayıda konukçusu oluşuyla, son zamanlarda önem kazanan zararlı etmenler arasında bulunmaktadır. ToLCNDV ülkemizde bulunmamaktadır. Ancak **Asya (İran, Hindistan, Bangladeş, Endonezya, Pakistan), Avrupa (Yunanistan, İtalya, İspanya) ve Afrika (Cezayir, Fas, Tunus ve Seyşeller)**'da yakın çevremizde yaygın olarak saptanmıştır. EPPO Alert Listesinde de bulunan virus, yakın çevremizde bulunması ve geniş yelpazede konukçularının da bulunması sebebiyle ülkemiz açısından büyük risk teşkil etmektedir.

Tobamovirus cinsi içerisinde yer alan *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), Solanaceae familyasından **Domates** (*Solanum lycopersicum*) ve **Biber** (*Capsicum annuum*) başta olmak üzere, **Tütün** (*Nicotiana tabacum*), **Turp** (*Raphanus sativus*) gibi çeşitli ürünlerin konukçusu olduğu bir virüs olup tohumlarla taşınabilmektedir. Başlıca domates tohumu ithalatçısı olduğumuz ülkelerden biri olan **İsrail** ile sınır komşumuz **İran** başta olmak üzere **Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Brezilya, Meksika, İspanya, Çek Cumhuriyeti**'nde de bulunmaktadır. EPPO Alert Listesinde de bulunan virus ülkemiz açısından büyük risk oluşturmaktadır.

Pospiviroid cinsi üyelerinden *Tomato apical stunt viroid*'in (TASVd) ana konukçusu Solanaceae familyasından **Domates** (*Solanum lycopersicum*) olmakla birlikte bu etmene **Biber** (*Capsicum annuum*) türlerinde de rastlanmaktadır. Etmen, Avrupa ülkelerinin hemen hemen tamamında görülmüş olmakla birlikte, bazı Avrupa ülkelerinde eradike çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca domates tohumu ithalatçısı olduğumuz başlıca ülkelerden biri olan İsrail, TASVd ile bulaşık durumdadır. Etmen ülkemiz açısından büyük risk oluşturmaktadır. EPPO Alert Listesinde bulunan viroid, **Avrupa ülkeleri** haricinde Asya (**Endonezya ve İsrail**) ve Afrika (**Fildişi Sahili, Senegal, Gana ve Tunus**) ülkelerinde de tespit edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: 8600D23D-F192-4ACB-8E0D-01E5D0AB3B2B

Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eski ehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara
Tel: (0312) 287 33 60 Faks:

Bilgi için: Ne e ÖZBEY TEKE
Mühendis

2.9.2021 / 3578

Pospiviroid cinsi üyelerinden *Columnea latent viroid*'in (CLVd) ana konukçusu Solanaceae familyasından **Domates** (*Solanum lycopersicum*) olup, deneysel ortamda **Biber** (*Capsicum annuum*) ve **Patates** (*Solanum tuberosum*) türlerinde de çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri etmenle bulaşık durumdadır. Avrupa ülkelerinden **Hollanda** ve **İtalya**'da etmen yayılışı artış göstermektedir. **Almanya**, **Danimarka** gibi bazı Avrupa ülkelerinde ise etmen görülmüş ve eradike çalışmaları yapılmaktadır. Asya'da **Tayland** ve Afrika'da ise **Mali** etmenle bulaşıktır. EPPO Alert Listesinde bulunan viroid ülkemiz açısından büyük risk teşkil etmektedir.

Pospiviroid cinsi üyelerinden *Pepper chat fruit viroid*'in (PCFVd) ana konukçusu Solanaceae familyasından **Biber** (*Capsicum annuum*) ve **Domates** (*Solanum lycopersicum*) olmakla birlikte bu etmene **Patates** (*Solanum tuberosum*) ve **Tütün** (*Nicotiana tabacum*) türlerinde de rastlanmaktadır. **Amerika**, **Kanada**, **Avustralya** ve **Tayland** PCFVd ile bulaşıktır. **Hollanda**'da küçük bir alanda etmen saptanmıştır. Ayrıca PCFVd **Belçika**'da da görülmüş olup survey çalışmaları devam etmektedir.

Pospiviroid cinsi üyelerinden *Tomato chlorotic dwarf viroid*'in (TCDVd) ana konukçusu Solanaceae familyasından **Domates** (*Solanum lycopersicum*) olup, bazı süs bitkilerinde de etmene rastlanabilmektedir. EPPO Alert Listesinde bulunan viroid ülkemiz açısından büyük risk teşkil etmektedir. **Amerika Birleşik Devletleri** etmenle bulaşıktır. **Çoğu Avrupa ülkesinde** görülen TCDVd, eradike edilmekte olup **Çek Cumhuriyeti**'nde bulaşıklık devam etmektedir, eradikasyon gerçekleştirilememiştir. Asya ülkelerinden **Çin** ve **Japonya**'da etmen görülmüş olup ithalat yaptığımız ülkelere Hindistan TCDVd ile bulaşık durumdadır.

Bu kapsamda, muhtelif ürünlerde zararlı olan ve tohumlarla taşınan karantina etmeni 2 virus ve 4 viroidin ülkemize girişinin önlenmesi amacıyla alınan önlemler 10.08.2021 tarihinde G/SPS/N/TUR/119 simgeli ekli SPS bildirimini ile tüm ülkelere duyurulmuştur. Söz konusu G/SPS/N/TUR/119 simgeli SPS bildiriminde ek deklarasyon talebinin 15.09.2021 tarihinden itibaren uygulamaya geçileceği ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, tüm ülkelere Türkiye'ye domates, biber ve kabak tohumlarının ithalatında aşağıdaki bitki sağlığı şartlarının dikkate alınması gerekmektedir.

15.09.2021 TARİHİNDEN İTİBAREN TÜM ÜLKELERDEN

• Domates (*Solanum lycopersicum*) tohumlarının ithalatı için:

a) *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Columnea latent viroid* (CLVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd), *Tomato chlorotic dwarf viroid* (TCDVd)'in varlığının bilinmediği ülkeler menşeli olduğu,

veya

b) *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Columnea latent viroid* (CLVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd), *Tomato chlorotic dwarf viroid* (TCDVd)'in varlığı bilinen alanlarda;

1. Tohumların arı olduğu bilinen bir üretim yeri menşeli olduğu, ve
2. Üretim yerinin adı, ve
3. Tohumların ihracatçı ülke tarafından ToMMV, TASVd, CLVd, PCFVd ve TCDVd yönüyle RT-PCR Metodu kullanılarak analize tabi tutulduğu ve söz konusu etmenler yönüyle ürünün arı bulunduğuna dair,

ek deklarasyonun Bitki Sağlık Sertifikasında belirtilmesi talep edilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: 8600D23D-F192-4ACB-8E0D-01E5D0AB3B2B

Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eski ehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara
Tel: (0312) 287 33 60 Faks:

Bilgi için: Ne e ÖZBEY TEKE
Mühendis

• **Biber (*Capsicum annuum*) tohumlarının ithalatı için:**

a) *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd)'in varlığının bilinmediği ülkeler menşeli olduğu, veya

b) *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd) 'in varlığı bilinen alanlarda;

1. Tohumların arı olduğu bilinen bir üretim yeri menşeli olduğu, ve
2. Üretim yerinin adı, ve
3. Tohumların ihracatçı ülke tarafından ToMMV, TASVd, PCFVd yönüyle RT-PCR Metodu kullanılarak analize tabi tutulduğu ve söz konusu etmenler yönüyle ürünün arı bulunduğu dair,

ek deklarasyonun Bitki Sağlık Sertifikasında belirtilmesi talep edilecektir.

• **Kabak (*Cucurbita pepo*) tohumlarının ithalatı için:**

a) *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV)'un varlığının bilinmediği ülkeler menşeli olduğu,

veya

b) *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV)'un varlığı bilinen alanlarda;

1. Tohumların arı olduğu bilinen bir üretim yeri menşeli olduğu, ve
2. Üretim yerinin adı, ve
3. Tohumların ihracatçı ülke tarafından ToLCNDV yönüyle RT-PCR Metodu kullanılarak analize tabi tutulduğu ve söz konusu etmenler yönüyle ürünün arı bulunduğu dair,

ek deklarasyonun Bitki Sağlık Sertifikasında belirtilmesi talep edilecektir.

15 Eylül 2021 tarihinden itibaren, tüm ülkelere Türkiye'ye domates, biber ve kabak tohumlarının ithalatında; yukarıdaki bilgilerin ek deklarasyon olarak Bitki Sağlık Sertifikasında aranmasının gerekliliği hakkında ilgili müdürlüklerimize gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Bu bağlamda Domates (*Solanum lycopersicum*), Biber (*Capsicum annuum*) ve Kabak (*Cucurbita pepo*) tohumlarının tüm ülkelere ithalatında sorun yaşanmaması amacıyla ekli SPS bildiriminde bahsedilen önlemler hakkında tohum ithalatı alanında faaliyet gösteren firmalara duyuru yapılması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini önemle arz ederim.

Dr. Yunus BAYRAM

Bakan a.

Genel Müdür V.

Ek: G/SPS/N/TUR/119 simgeli SPS Bildirimi (3 Sayfa)

2.9.2021 / 3578

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: 8600D23D-F192-4ACB-8E0D-01E5D0AB3B2B

Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eski ehil Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Bilgi için: Ne e ÖZBEY TEKE

Tel: (0312) 287 33 60 Faks:

Mühendis

NOTIFICATION OF EMERGENCY MEASURES

1.	Notifying Member: <u>TURKEY</u> If applicable, name of local government involved:
2.	Agency responsible: The Ministry of Agriculture and Forestry/ General Directorate of Food and Control
3.	Products covered (provide tariff item number(s) as specified in national schedules deposited with the WTO; ICS numbers should be provided in addition, where applicable): Tomato seeds (<i>Solanum lycopersicum</i>), pepper seeds (<i>Capsicum annuum</i>), pumpkin seeds (<i>Cucurbita pepo</i>)
4.	Regions or countries likely to be affected, to the extent relevant or practicable: ☒ All trading partners ☐ Specific regions or countries:
5.	Title of the notified document: Emergency phytosanitary measures for the import of tomato, pepper and pumpkin seeds. Language(s): . Number of pages:
6.	<p>Description of content: The Ministry of Agriculture and Forestry is amending import requirements for tomato (<i>Solanum lycopersicum</i>), pepper (<i>Capsicum</i> spp.) and pumpkin seeds (<i>Cucurbita pepo</i>) from all countries into Turkey.</p> <p><i>Tomato leaf curl New Delhi virus</i> (ToLCNDV) is a harmful virus in many species of Cucurbitaceae and Solanaceae family cultivated in Turkey. The agent with a large number of hosts is not known to occur in Turkey. Due to its occurrence in some countries nearby and the presence of a wide range of hosts, it poses a great risk for Turkey.</p> <p><i>Tomato mottle mosaic virus</i> (TomMV) is a virus that can cause damage to various products, in particular to tomato (<i>Solanum lycopersicum</i>) and pepper (<i>Capsicum annuum</i>) from Solanaceae family and can be transmitted by seeds. Since it is in the Tobamovirus group, there is a possibility of transmission through seed.</p> <p>The primary host of <i>Tomato apical stunt viroid</i> (TASvd) is actually tomato (<i>Solanum lycopersicum</i>) from the Solanaceae family, however this agent can also be found in pepper (<i>Capsicum annuum</i>).</p> <p><i>Columnea latent viroid</i> (CLVd) is harmful to various species of the Solanaceae family, in particular to tomatoes.</p> <p><i>Pepper chat fruit viroid</i> (PCFVd) is harmful to various species of Solanaceae family, in particular to pepper and tomato.</p> <p>The primary host of <i>Tomato chlorotic dwarf viroid</i> (TCDVd) is tomato (<i>Solanum lycopersicum</i>) from the Solanaceae family, and the agent can be found in some ornamental plants. Viroid poses a great risk to Turkey.</p> <p>In view of the dissemination of such agents in the world, in order to prevent the introduction of agents into Turkey through seeds and their spread within Turkey's production sites:</p>

For the import of tomato (*Solanum lycopersicum*) seeds from all countries as of 15 September 2021, an additional declaration will be requested on the Phytosanitary Certificate stating that:

It originates in countries where *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Columnea latent viroid* (CLVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd), *Tomato chlorotic dwarf viroid* (TCDVd) is not known to occur, or in areas where the presence of *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Columnea latent viroid* (CLVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd), *Tomato chlorotic dwarf viroid* (TCDVd) is known:

- 2 a. The seeds originate in a place of production known to be free from;
 2.b. The name of the place of production; and
 2.c. The seeds have been analyzed by the exporting country using the RT-PCR Method for ToMMV, TASVd, CLVd, PCFVd and TCDVd and that the product is free from these agents.

For the import of pepper (*Capsicum annuum*) seeds from all countries as of 15 September 2021, an additional declaration will be requested on the Phytosanitary Certificate stating that:

It originates in countries where the presence of *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd) is not known, or in areas where the presence of *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd) is known:

- 2.a. The seeds originate in a place of production known to be free from;
 2.b. The name of the place of production; and
 2.c. The seeds have been analyzed by the exporting country using the RT-PCR Method for ToMMV, TASVd, PCFVd and that the product is free from these agents.

For the import of pumpkin (*Cucurbita pepo*) seeds from all countries as of 15 September 2021, an additional declaration will be requested on the Phytosanitary Certificate stating that:

It originates in countries where the presence of *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV) is not known, or in areas where the presence of *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV) is known:

- 2.a. The seeds originate in a place of production known to be free from;
 2.b. The name of the place of production; and
 2.c. The seeds have been analyzed by the exporting country using the RT-PCR Method for ToLCNDV and that the product is free from these agents.

7. Objective and rationale: food safety, animal health, plant protection, protect humans from animal/plant pest or disease, protect territory from other damage from pests.

8. Nature of the urgent problem(s) and reason for urgent action: In view of the dissemination of *Tomato leaf curl New Delhi virus* (ToLCNDV), *Tomato mottle mosaic virus* (ToMMV), *Tomato apical stunt viroid* (TASVd), *Columnea latent viroid* (CLVd), *Pepper chat fruit viroid* (PCFVd) and *Tomato chlorotic dwarf viroid* (TCDVd) in the world, in order to prevent the introduction of these agents into Turkey through seeds and their spread within Turkey's production sites, it is urgent to take action.

9. Is there a relevant international standard? If so, identify the standard:
 Codex Alimentarius Commission (e.g. title or serial number of Codex standard or related text):
 World Organization for Animal Health (OIE) (e.g. Terrestrial or Aquatic Animal Health Code, chapter number):
 International Plant Protection Convention (e.g. ISPM number):
 None

Does this proposed regulation conform to the relevant international standard?

Yes No

If no, describe, whenever possible, how and why it deviates from the international standard:

10. Other relevant documents and language(s) in which these are available:
11. Date of entry into force (dd/mm/yy)/period of application (as applicable): This emergency measure will come into effect as of 15 September 2021. When the revision of the national Plant Quarantine Regulation is completed, a regular SPS notification will be made. This emergency notification will remain in effect until the Plant Quarantine Regulation revision is completed. [] Trade facilitating measure
12. Agency or authority designated to handle comments: [X] National Notification Authority, [X] National Enquiry Point. Address, fax number and e-mail address (if available) of other body: Ministry of Agriculture and Forestry General Directorate of Food and Control Eskisehir Yolu 9. Km. Lodumlu Ankara - Turkey Tel: +(90) 312 258 7413 Fax: +(90) 312 258 7472 E-mail: sps@tarimorman.gov.tr bitkikarantina@tarimorman.gov.tr Website: http://www.tarimorman.gov.tr
13. Text(s) available from: [X] National Notification Authority, [X] National Enquiry Point. Address, fax number and e-mail address (if available) of other body: Ministry of Agriculture and Forestry General Directorate of Food and Control Eskisehir Yolu 9. Km. Lodumlu Ankara - Turkey Tel: +(90) 312 258 7413 Fax: +(90) 312 258 7472 E-mail: sps@tarimorman.gov.tr bitkikarantina@tarimorman.gov.tr Website: http://www.tarimorman.gov.tr